

БЪЛГАРСКИ МУЗИЦИ

1942
XXXIV

9-10

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗЪ

ЗА ТУРИЗЪМЪ, ПЛАНИНАРСТВО И СКИОРСТВО

ИЗДАВА ЦЕНТРАЛНОТО НАСТОЯТЕЛСТВО

РЕДАКТИРА БОЖИДАРЪ СТОИЧКОВЪ

СЪДЪРЖАНИЕ

Б. Т. С. — д-ръ Божко Ковачевски

Пъсень за планината — Христо Велевъ

Ела и ти! — Димитър Милевски

Разчленението на Родопитъ — Иванъ Козловски

Планинскитъ пустини — Асенъ Рацвѣтниковъ

Старопланински вихри — Офелия Касабова

ИЗВЕСТИЯ

Изъ Съюза

Клонови вести

Планинска спасителна служба — Т. Тодоровъ

Българскиятъ алпийски клубъ — Б. Стоичковъ

Редакция ул. Листопадъ № 4, София, тел. № 3-24-94. Администрация ул. Позитано № 6, София, тел. № 2-75-89. Пощенска чекова сметка № 672. Годишенъ абонаментъ лв. 50 за членове, лв. 65 за сродни дружества и читалища, и лв. 100 за нечленове. Излиза годишно въ 8 книжки, две отъ които двойни. Ваканционни месеци юлий и августъ.

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗЪ
ИЗДАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНОТО НАСТОЯТЕЛСТВО

Редакторъ БОЖИДАРЪ СТОИЧКОВЪ

ГОДИНА XXXIV

НОЕМВРИЙ-ДЕКЕМВРИЙ 1942

КНИЖКА 9-10

Предъ новата година дълъгъ ни е да хвърлимъ погледъ назадъ и да направимъ една равномѣтка на изминалата, за да подчертаемъ, че и презъ изтеклата година туристическото движение е отбелязало творческа дейностъ, както и да очертаямъ пътя за ново творчество.

Всѣка дейностъ трѣбва да се обсъжда съ огледъ на условията, при които тя е била проведена. Именно условията презъ последната година бѣха едни отъ най-труднитѣ. Почти цѣлото човѣчество е заето въ една идеологична борба за поставяне основитѣ на единъ бѣдещъ, новъ и по-добъръ отъ сегашния редъ. И въ тая борба България има своето мѣсто, и макаръ че тя не взема прѣко участие въ военнитѣ действия, свѣтовната война дава и у насъ своитѣ голѣми отражения и смущения въ всички отрасли на живота. При това положение, за една спокойна и културна работа почти липсватъ условия и може да окачествимъ като подвигъ всѣка една дейностъ въ областта на културата у насъ.

Въ този смисълъ животътъ, който Б. т. с. прояви презъ изтеклата година и творчеството, което отбеляза, сж единъ подвигъ. Тая дейностъ е резултатъ, преди всичко, на здравитѣ морални устои, върху които се гради организацията и на любовта, която всѣки единъ отъ туристическия дейци проявява къмъ своята организация. Човѣкъ може да се възхищава отъ старането и грижитѣ, които всѣки единъ туристически деецъ прояви презъ изтеклата година, за да се осигури на Съюза по възможностъ единъ животъ близкъ до нормалния. И презъ тази година, както винаги до сега, Съюзътъ употреби помощитѣ, които му бѣха дадени, изключително за материално строителство, а разходишъ по своята организация, пропаганда и печатъ понесе отъ приходитѣ, добити отъ своитѣ членове. И презъ тази година ма-

териалното творчество продължи. Работи се за окончателното довършване на най-голямата хижа в Пирин — „Елъ-Тепе“. Изгради се хижа „Добрила“ в Стара-планина от нашия сопотски клонъ. Плъвенският клонъ започна възстановяване на изгорялата хижа „Козята стена“.

Списанието „Български туристъ“ продължи своята XXXIV годишнина по-тъкгога съ известни, независящи от редакцията, закъснения. То ни поднесе богати илюстрации, особено от новитъ земи, както и отлични статии от своитъ ценни редовни сътрудници. Пропагандната дейность, изразяваща се въ сказки, бѣше една отъ най-оживѣнитъ, както въ столицата, така и въ провинцията. Можемъ да бждемъ благодарни на Б. а. к. и софийскитъ клонове „Алеко“ и „Планинецъ“ за уреденитъ отъ тѣхъ много интересни сказки съ диапозитиви. Въ провинцията бѣше прожектиранъ особено много филмътъ „Борба за Хималаитъ“.

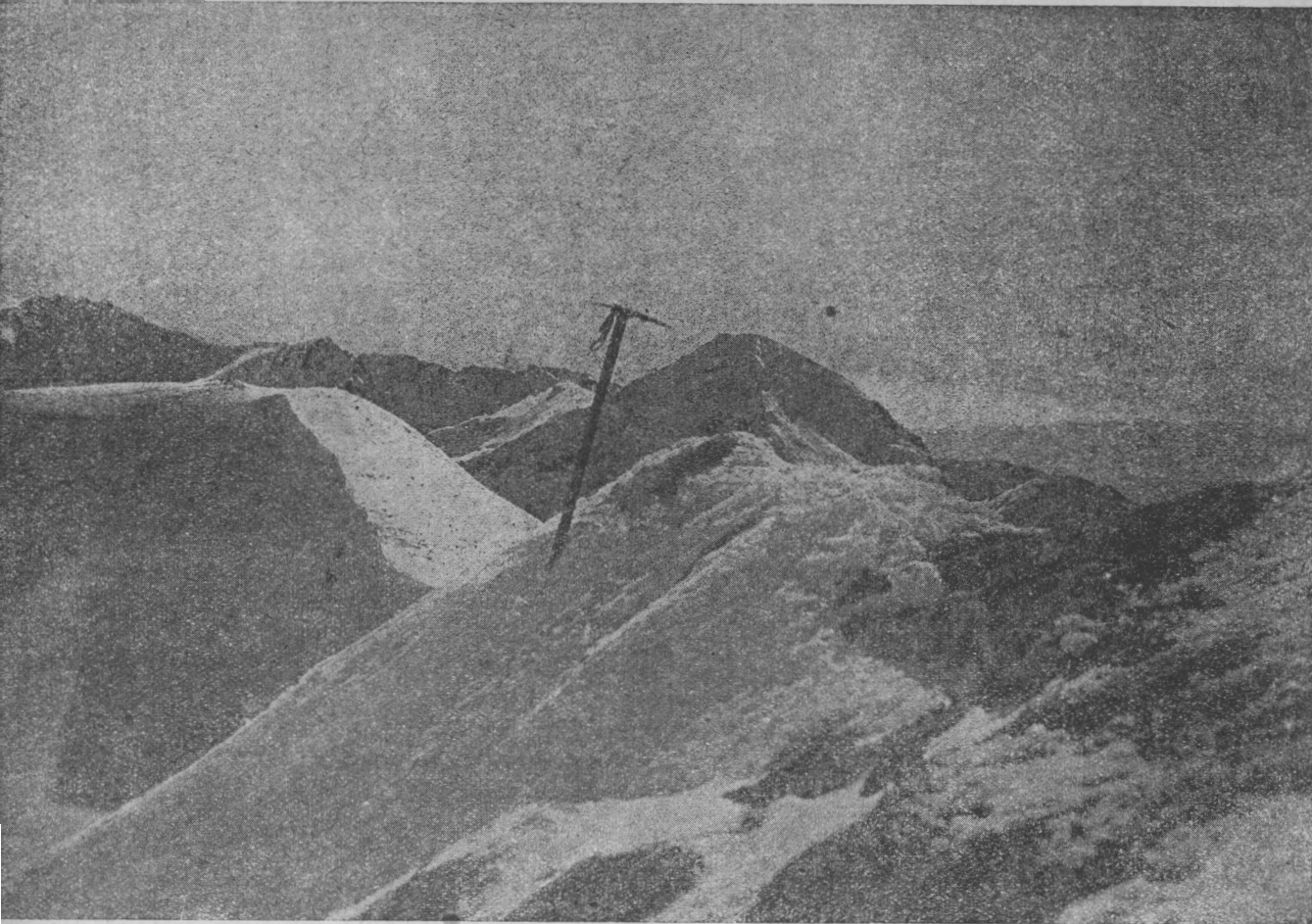
Въпрѣки не много благоприятнитъ условия, породени поради липса на облѣкло и съответна храна, излетната дейность бѣше една отъ най-оживѣнитъ. И зиме и лѣте бѣха отбелязани масови излетувания, както и ценни завоевания отъ наши видни планинари.

Може да се види странно, че нѣща, които иначе би трѣбвало да се взематъ като напълно естествени, отбелязваме като резултати презъ изтеклата година. Но именно тамъ е голѣмиятъ успѣхъ, че докато други организации трѣбваше да ограничатъ или изцѣло да преустановятъ своята дейность, Б. т. с. запази оная нормаленъ дружественъ животъ.

Редица положения, като по-задълбочена духовна работа, премахване на неорганизирания туризъмъ, планомерно хижестроителство, грижи за вътрешната уредба на хижитъ и подобрене реда въ тѣхъ, системна маркировка, подготовка на водачи и пазачи на хижи и други въпроси, по които и презъ изтеклата година се работи, не можаша да добиятъ едно окончателно разрешение, не само за това, че цѣлостното разрешение на нѣкои отъ тѣхъ може да бжде резултатъ само на дългогодишна работа, но и за това, че извънреднитъ условия не позволяваха тѣхното цѣлостно разрешение. Тѣзи въпроси не ще избѣгнатъ отъ вниманието на туристическия дейци и презъ текущата година и сигурно е, че онова, което може да се направи по тѣхъ, ще бжде направено.

Туристическия дейци посрѣщатъ новата година съ пълно спокойствие. Когато моралнитъ устои на една организация сж здрави, когато сжществува едно рѣдко разбирателство и пълно другарство между съидейницитъ на едно движение, можемъ да бждемъ спокойни, че и при най-тежкитъ условия то ще продължи да сжществува и ще запази за бждещето духовнитъ ценности и материалното строителство добити до сега. Съ широкъ погледъ ние стжпваме въ новата година съ пълната надежда, че всички наши съидейници ще ни подкрепятъ въ дѣлото на българския туризъмъ и че то ще бжде въ състояние и тази година да бжде единъ цененъ приносъ за материалната и духовна култура на Обединена България.

Д-РЪ БОЖКО КОВАЧЕВСКИ

Ель-Тепе съ Ржбътъ • Пиринъ

Сн. д-ръ Телчаровъ

ХРИСТО ВЕЛЕВЪ

Мѣсни за планината

„ЧЕРНИ ВРЪХЪ“

Тази нощъ Богъ разтвори бездънни подзвездни долапи, извади и разстла съ светата си дѣсница по върхове, бездни и долини, бѣли свилени покрови — свѣтли и прекрасни.

И когато слънцето се събуди късно тази заранъ и прѣсна радостни усмивки надъ високитѣ куполи на „По-

личитѣ“, „Богдайтѣ“ и „Кабулъ“, чудната планина се изправи високо въ синитѣ бездни на небето, приказно прекрасна и чаровна!...

„Черни връхъ“!... Това не бѣше планински връхъ, а нѣкакво дивно, фантастично бѣло видение; нѣкакво древно и мистично божество надѣнало островръхъ, подпрѣлъ приоблач-

нитѣ висини, бѣлъ самуренъ калпакъ, цѣлиятъ посипанъ съ искрещи бисери и смарагди!...

Този приказенъ предвѣченъ конникъ, яхналъ своя буенъ древенъ „Буцефалъ“, стремително е скокналъ и впилъ огромни копита въ „Фенеркина връхъ“ и въ „Сегментски камъкъ“, надъ кротото, притихнало „Дупнишко поле“.

Неудържимо прѣхти разярениятъ „Буцефалъ“ подъ своя тежъкъ фантастиченъ конникъ. И изхвърля яростни вълни отъ бѣла пѣна изъ своитѣ широки, исполински ноздри, „Бистришката“ и „Отовишката“ гранитни долини. Далече надолу лѣтятъ пѣнеститѣ талази и гърмятъ неукротимо изъ гранитнитѣ корита. И заслушани, унесени, чуватъ тази омайна и безспирна пѣсенъ мирнитѣ равнини...

Отъ предвѣкъ гледа, копнѣе и гори този омагьосанъ конникъ по ненагледната хубавица Осогово — разгжнала буйна и плодоносна грждъ насреща му.

Сега тя е още по-пленителна и омайна, премѣнила и нагиздила се въ чудна „Пиянечка кошуля“, изпѣстрена съ дивни свилени кенари!...

Не, не планина — нѣкакво сънно, приказно видение е днесъ Рила!... Само безкрайно смѣла фантазия би могла да събере толкова дивно и неизразимо очарование въ този благословенъ кжтъ на родната земя!

Тя не вика, не примамва. Тя просто грабва и увлича, неудържимо и властно. Такава е днесъ Рила.

Ахъ тази чаровна хубавица и вѣчно млада магьосница!

И трима нейни неотдавнашни пленници, трима омагьосани нейни поклонници — съ радостъ политае къмъ нея!

КАМЕНИЦА

Небето бѣ още обковано съ блѣски звезди, когато една камионетка ни понесе къмъ пълна неизвестностъ. Отивахме къмъ новопостроенитѣ електропроизводителни юзини на дружество „Гранитоидъ“ — нѣкжде високо въ планината.

Мощната кола изведнѣжъ изви и ни хвърли въ дълбока долина — долината на рѣка „Каменица“.

Скачатъ и пѣятъ изъ камънитѣ пѣ-

неститъ води, чисти като сълза. Въ почуда гледатъ на гърмящето чудовище, което ни носи, старитъ наведени надъ водитъ габъри.

Тъ сж откоleshни стражи при входа на долината!...

И сега, допрѣли глави, нѣщо тихо, тихо си шушнатъ...

Та никога, отъ като помнятъ тѣ, никога това чудо не е бивало!...

— Тука сж минавали тихо и безшумно и то само въ късни и потайни доби, бронзовитъ хайдутъ и смѣлитъ орли на легендарния борецъ за свобода Яне Сандански, за да кацнатъ въ недостъпнитъ канари на „Крѣсна“, политнали къмъ чуговенъ подвигъ и безкрѣстенъ гробъ!...

Но такова невиджано гърмяще чудовище, тукъ не е отвѣкъ минавало!...

А сега, то лети по стрѣмния и змийски пѣтъ. На мѣста чувствувате и разбирате, че не се возите, а просто летите надъ пропасти и бездни. Пѣтътъ извиwa така страхотно и остро, че мощната кола ридаетъ отъ мъжа, а вие не виждате предъ себе нищо друго, освенъ въздушнитъ висини, въ които сте увиснали!...

„КАМЕНИЦА“!... Кой поетъ даде това чудно име на тази вълшебна долина?!... Само нашиятъ народъ има това тънко и богато чувство къмъ природата.

Рѣката се провлича като приказно чудовище, като пѣргавъ змей-горянинъ, съвсемъ невидима въ своето чисто каменно корито, издѣлбанъ презъ вѣковетъ. Тя пѣе и безспиръ разказва странни, забравени вече легенди и пѣсни, цѣла скрита въ вѣковни буки, габъръ и джбъ.

И когато изведнѣжъ кацнете на „Зидани бачии“, кждето колата спира за малко, за да поеме дѣхъ, обърнете се назадъ!

— Тогава ще останете очудени и изумени отъ неизразимото очарование на долината!...

Юрушки чалъ • Рила

Сн. Загоровъ

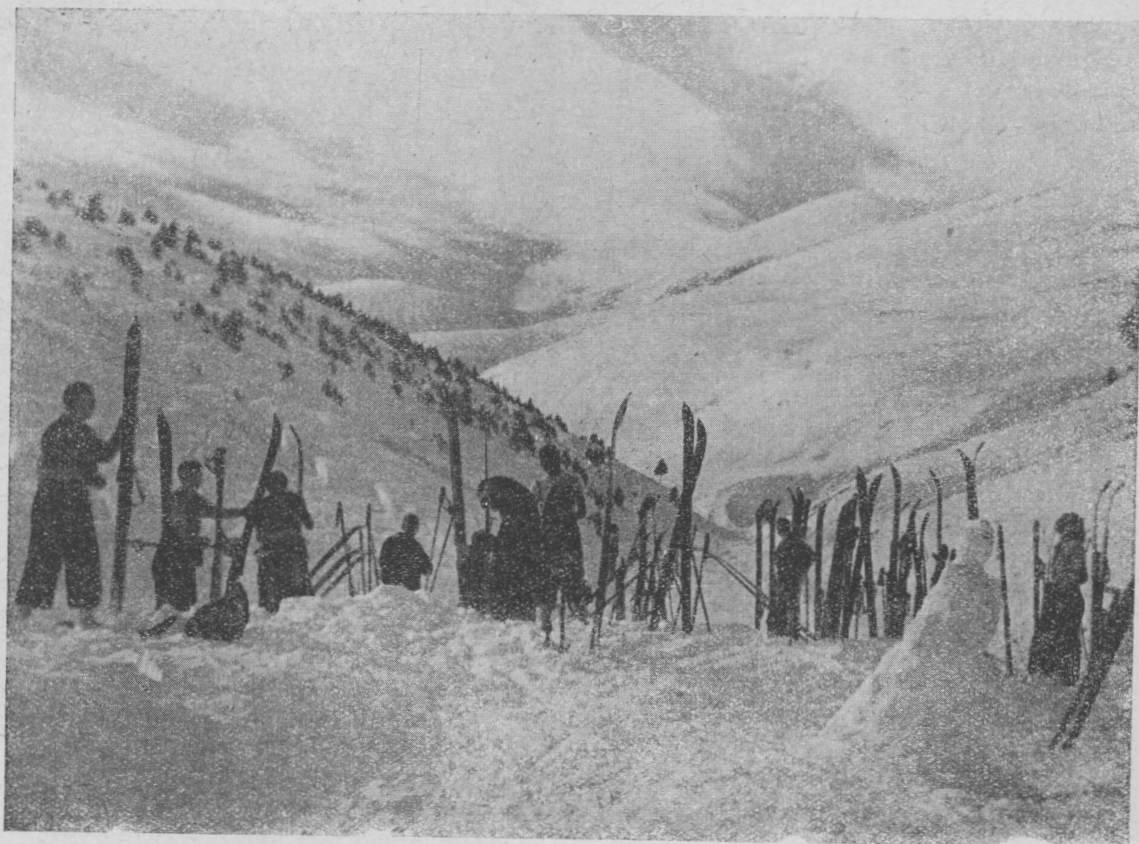
— Кой, за Бога, кой, богопомазанъ и пиянъ отъ красота майсторъ, разпилъ съ такава безумна щедростъ, палитрата си тука?!...

— Кой магьосникъ, съ благословени отъ Бога рѣце, излѣ това очарование и вълшебна симфония отъ багри по кроткитъ склонове на долината?... И за да превърне картината въ истинска омайна пѣсенъ — съ какво вълшебство я сложи въ рамката на това бездѣнно, синьо опалово небе...

— Щъркеловъ, Щъркеловъ, този чародей, съ удивителна външна прилика на Артуръ Рембо, той е миналъ отъ тука и е превърналъ долината въ галерия на своитъ картини!...

Въ тиха звездна нощъ е миналъ той тука, безумно вдѣхновенъ.

И съ чудната щедростъ на сърдцето си и съ своитъ голѣми рѣце на магьосникъ, той е разпилялъ тука всичкитъ цвѣтни пѣсни на душата си!...

Масивът Попова шапка ● Шаръ

Сн. Поповъ

БРЪЗАТА

А кой, кой те хвърли, кой те за-
сади тука, въ това диво, недостъпно
царство на скалитъ — бледа, нѣжна,
тънкоствола бръза?...

Ти зъзнешъ и тръпнешъ гола и
бѣла като Хера!...

Слабото есенно слънце и острия
есененъ мразъ сж извили, наждарили
и одвѣтили листата ти по дивенъ
начинъ.

И тѣ приличатъ сега на ефирно-
нѣжнитъ, на свѣтло-жълтитъ, на зла-
тисто-коприненитъ коси на приказно
чаровна мома, изъ далечна северна
страна.

А ноемврийската нощъ е закичила
коситъ ти съ бисеръ и елмази!

А край нея изправенъ, бди съ дива
ревностъ, навъсенъ черенъ боръ. Раз-
весилъ дълги мустаки надъ нея, той е
протегналъ жилести черни ръце да я
зграбчи...

Тя е побѣгнала — плаха и смугена
— но повече не може да бѣга — ще
падне отъ скалата!...

Тя не може, тя нѣма да избѣгне
своята орисъ.

День и нощъ, години, цѣлъ животъ,
тя нѣма да види и да слуша другъ.
Тя ще слуша само черния шепотъ на
този влюбенъ, страшенъ горски испо-
линъ... И ще се опитва, ще плаче, ще
ридае и ще трепери само подъ смо-
лестото и черно дихание на неговата
безумна черна страсть!...

Сла и ти !

Вглеждали ли сте се въ очитѣ на тѣзи, които слизатъ отъ планината? Не ви ли е затрогвалъ онзи жаръ, който тѣ носятъ въ очитѣ си, възторгътъ въ разказитѣ имъ и обаянието, което излъчватъ тѣхнитѣ фигури? И не сте ли се замисляли, че всичко това е даръ отъ тази планина?

Тя дарява здраве, радостъ, животъ! Влива въ кръвта чуденъ жаръ и я раздвижва така буйно, че кара човѣка да тича съ лекотата на еленъ, да пѣе, да скача и, упоенъ и воленъ, да поема дѣхъ толкова дълбоко, че да чувствува, какъ цѣлото му същество се изпълва съ неизразимъ, безкраенъ възторгъ. А следъ това при почивката да потѣва всрѣдъ лжчитѣ на залѣза, да притваря очи, да се упоява и презъ унеса си да слуша, какъ планината му говори и разказа най-хубаватѣ си приказки.

Та нима има нѣщо по хубаво отъ това, да бждешъ въ планината? Да метнешъ раницата и да засвиришъ безгрижно съ уста, поелъ по пжтеката, която се вие нагоре. Да чувствувашъ, какъ слънчевитѣ лжчи се промѣкватъ предъ навесенитѣ клони и галятъ загорѣлитѣ лица. Да дишашъ отъ свежия въздухъ, да пиешъ отъ кристалнитѣ води, въ които има разтворени капки отъ божествената амброзия. Да чувствувашъ какъ сила изпълва тѣлото ти и ти да ставашъ голѣмъ, голѣмъ. . .

И край сивитѣ скали, обвити въ мекъ мъхъ и изъ заспалата гора, разбуджана само отъ

шепота на сухитѣ клонки подъ краката, и храй пѣнливитѣ поточета, или всрѣдъ пѣстритѣ морави — навсѣкжде се чувствува присѣтствието на тази странна сила, за която нѣма нито образъ, нито думи. Приказна магесница, която е изпълнала върху своята арфа най-хубавитѣ струни отъ човѣшката душа, която прави сърдцата голѣми и събужда въ тѣхъ една велика любовъ къмъ плоднитѣ нивы, които нашитѣ бащи сж разорали, къмъ малкитѣ кжщурки, сгущени въ долините, кждето любимитѣ майки ни очакватъ, къмъ равнинитѣ, къмъ потоцитѣ, къмъ безбрѣжното небе, къмъ всичко което се нарича наша Родина! Вѣренъ стражъ, за който нѣма нито сънь, нито покой!

И тогава, когато влизашъ въ борба съ бушуващата снѣжна виелица, чийто ревъ, посиленъ отъ този на глутница, се носи изъ усонитѣ, или когато напрѣгвашъ силитѣ си до безленность, увисналъ на нѣкоя скала, за да изкочишъ до малката площадка — всѣкога те води — не — а тласка тази сила. Стремезъ нагоре и все нагоре!

Защото планината е люлката на борческия духъ! Весталка, която поддържа огъня на волността и свободата!

Всѣки неинъ синъ и поклонникъ носи искрица отъ този огънь. Отъ него носятъ всички които слизатъ отъ планината.

Защо да не бждешъ и ти между тѣхъ?,

АСЕНЪ РАЗЦВѢТНИКОВЪ

СЪСЪ НОКТИ и жбѣ възлѣзохъ. Следъ мене кръвта ми, о Господи, кръвта, като нанизъ отъ ваглени, грѣй низъ рудини и проходи.

Ония, които обичахъ, спятъ мъртви тамъ долу въвъ безднитѣ, и ето ме: самъ посрѣдъ пропасти, камѣкъ, безбрѣжность и ледници.

Назадъ ли? Напраздно. Не мога. Ще падна безъ сила срѣдъ урвитѣ, а страшно е самъ подъ звездитѣ, подъ вѣчния куполъ и буритѣ.

Защо си запалилъ въ сърдцето ми земнитѣ жажди и трепети?
Защо ме доведе Ти тука изъ тихитѣ пазви на степитѣ?

Разчленението на Родопитѣ

ИВАНЪ КОЗЛОВСКИ

При разглеждането на въпроса за разчленението на Родопитѣ, ще си служимъ съ картата 1 : 200.000, умалена отъ насъ четири пѣти, а сѣщо и отъ личното ни обхождане на Родопитѣ.

За по-леко ориентиране, наименованията и височинитѣ не сѣ промѣнени, а си оставатъ такива, каквито сѣ и по картата.

Нѣма друга планина въ България тѣй силно разчленена като Родопитѣ. Тѣ представляватъ една система отъ планински вериги, много отъ тѣхъ наподобяващи отдѣлни планини.

Трудно се подаватъ Родопитѣ на едно по-ясно опредѣлено орографско скициране, но все пакъ ние трѣбва да го опредѣлимъ — да посочимъ скелета на тази планина, за да имаме представа за нея.

Преди да пристѣпимъ къмъ излагане нашето мнение по разчленението на Родопитѣ, ще посочимъ какъ се изучава този въпросъ въ училищата.

Въ учебника по география за осмитѣ класове (Д. Костовъ), се дава следното разчленение на Родопитѣ: западни, срѣдни, източни и южни. Западнитѣ Родопи се простиратъ отъ в. Манчу (Рила) до Кричимската рѣка; Срѣднитѣ Родопи се простиратъ отъ Кричимската рѣка до Тополовия проходъ; Източнитѣ Родопи се простиратъ отъ Тополовия проходъ до р. Марица при Одринъ; Южнитѣ Родопи — отъ в. Переликъ до гр. Дедеагачъ. Въ действителностъ има известно измѣнение отъ учебника при предаването на тази материя, като напр. в. Манчу се промѣня съ седловината между Белмекенъ и Джаферица и др.

Сѣщиятъ този въпросъ, изложенъ въ „Помагалото за ученици и самообразование“ на Д. Костовъ се разглежда така: Родопитѣ се дѣлятъ на западни и източни.

Западнитѣ Родопи се простиратъ отъ Рила до рѣка Чая, в. Переликъ и гара Букъ при Места; Източнитѣ Родопи — отъ голѣмия планински вѣзелъ при в. Переликъ на изтокъ до р. Марица. Отъ р. Арда, Източнитѣ Родопи се дѣлятъ на два дѣла: североизточни и югоизточни. Първитѣ завършватъ при Одринъ, вторитѣ-западно отъ Дедеагачъ. Въ действителностъ, така се е и преподавалъ този въпросъ въ училищата ни.

Ние раздѣляме Родопитѣ на три главни групи: западна, централна и източна. Тия три главни групи се състоятъ отъ три успоредни билни вериги и четири напрѣчни вериги. Този е „скелетътъ“ на Родопитѣ.

Въ приложената карта не сѣ показани всички дѣлове на Родопитѣ.

ТРИТѢ УСПОРЕДНИ БИЛНИ ВЕРИГИ НА РОДОПИТѢ

Ние наричаме тѣзи вериги „успоредни“, макаръ и да не сѣ геометрически успоредни, тѣй като въ генералната си посока сѣ успоредни; иначе тѣ силно криволичатъ, особено южната верига.

Тѣзи три вериги ще наречемъ: северна, срѣдна и южна.

Всѣка една отъ тѣзи вериги се състои отъ по три части: западна, централна и източна, които влизатъ въ състава съответно на западната, централна и източна родопски групи.

МАРА ГИДИКЪ

си. д-ръ Телчаровъ

Персенкъ — Римският път • Родопитъ

Ц. Лавреновъ

СЕВЕРНАТА БИЛНА ВЕРИГА

Тя започва от вододѣлната седловина на р. р. Крива и Места, простира се към с. Чепино, кждето се сѣче отъ Чепинската рѣка и по-нататъкъ се очѣртава отъ в. Пишинъ боръ (1632), Семиза (1877), Семеръ Аланъ (1922), Баташки карлъкъ (2082), к. 1963, Чалъ тепе (1592), Могилата (992). Тукъ тя се сѣче отъ р. Вжча, кждето завършва западната частъ на веригата. Тази частъ влиза въ западната родопска група, като северенъ нейнъ дѣлъ.

Северната верига следва по-нататъкъ: Персенкъ пл., която представлява централната частъ на Северната верига и северната частъ на Централната родопска група. Натова мѣсто Северната верига се сѣче отъ р. Чая.

Следва по-нататъкъ източната частъ на Северната верига презъ Радова пл., Момина вода (1873), Роженъ, св. Духъ (1873), Ени ханъ (1842), Аква тепе (1577), Кокезъ тепе (1538), Сиври тепе (1075), Кара тепе (1024), к. к. 824, 574, 489, 542, 508, 553, 443, 603, 616, 587, в. Кара тепе (702), к. к. 703, 574, 140, 153, 125, и завършва при Одринъ. Източната частъ на Северната билна верига съставлява северния дѣлъ на Източната родопска група.

СРѢДНАТА БИЛНА ВЕРИГА

Тя започва отъ к. 839, при с. Юрукъ (между Бѣлица и Якоруда) и следва по-нататъкъ к. 1501, Велика (1730), Гюль тепе, Куру тепе, Кара тепе, Йелли тепе

Устово • Изгледъ

Даренка Георгиева-Атанасова

(1801), Каргълж (1880), Солджакъ баиръ (1846), Янъкъ тепе (1792) к. 1707), Кованджи дагъ, Панаиръ гидикъ (1685), с. Настънъ, р. Вжча. Тукъ завършва западната част на Сръдната верига, която образува сръдния дѣлъ на Западната родопска група. По-нататъкъ следва централната част на Сръдната верига: Мурсалица, к. 1942, Карлъкъ (2187), Переликъ (2173). Тази част образува централния дѣлъ на Централната родопска група. Следва източната част на Сръдната верига: Крушова пл., с. Топоклу, кждето веригата се сѣче отъ р. Арда и продължава презъ с. Еникъой и к.к. 1285 и 1560, 1175, 850, 829, гр. Мастанлж (Момчилградъ), гдето се сѣче отъ р. Сюгюдлю чай, минава презъ Кушукавакъ (Крумовградъ), к. 698, Карталъ тепе и стига до Одринъ. Тази последна част на Сръдната верига представлява сръдната част на Източната родопска група.

ЮЖНАТА БИЛНА ВЕРИГА.

Започва отъ долното течение на р. Доспатъ, близу до с. Гушево и р. Места и следва по-нататъкъ: в. в. Чука, Шипка, Чадъръ кая (до тукъ е западната част отъ Южната билна верига и южният дѣлъ на Западната родопска група — Каинъ чалъ, Мусаята — централната част на веригата и южния дѣлъ на Централната родопска група и по-нататъкъ следва източната част на южния дѣлъ на Източната родопска група: Мусаята (5091), к. к. 1177, 1538, 1350, 1845, Кушларъ (2177), к. 1950, Хасанъ ага (1061), Маргазанъ (1500), 1050, Бургазъ, 930, 1000, 950, 950, Карлъкъ дагъ 1900, 1055, 900, 958, 915, 951, 1000, 1050, Коджаяйла (1289), к. к. 1195, 865, 950, 651, 270 265, 238 и стига до Димотика. Южната билна вдрига има най-криволинейно направление.

Устово • Залъз

Заренка Георгиева-Атанасова

ЧЕТИРИТЪ НАПРЪЧНИ (ВЕРТИКАЛНИ) ВЕРИГИ.

ПЪРВАТА НАПРЪЧНА ВЕРИГА.

Започва отъ връзката между Рила и Родопитъ и следва въ южна посока презъ Гюлъ тепе, Чалъ и стига до Места, при вливането на Цирополската рѣка въ Места, до с. Цирополе (Господинъ).

Тази напрѣчна верига принадлежи на Западната родопска група.

ВТОРАТА НАПРЪЧНА ВЕРИГА

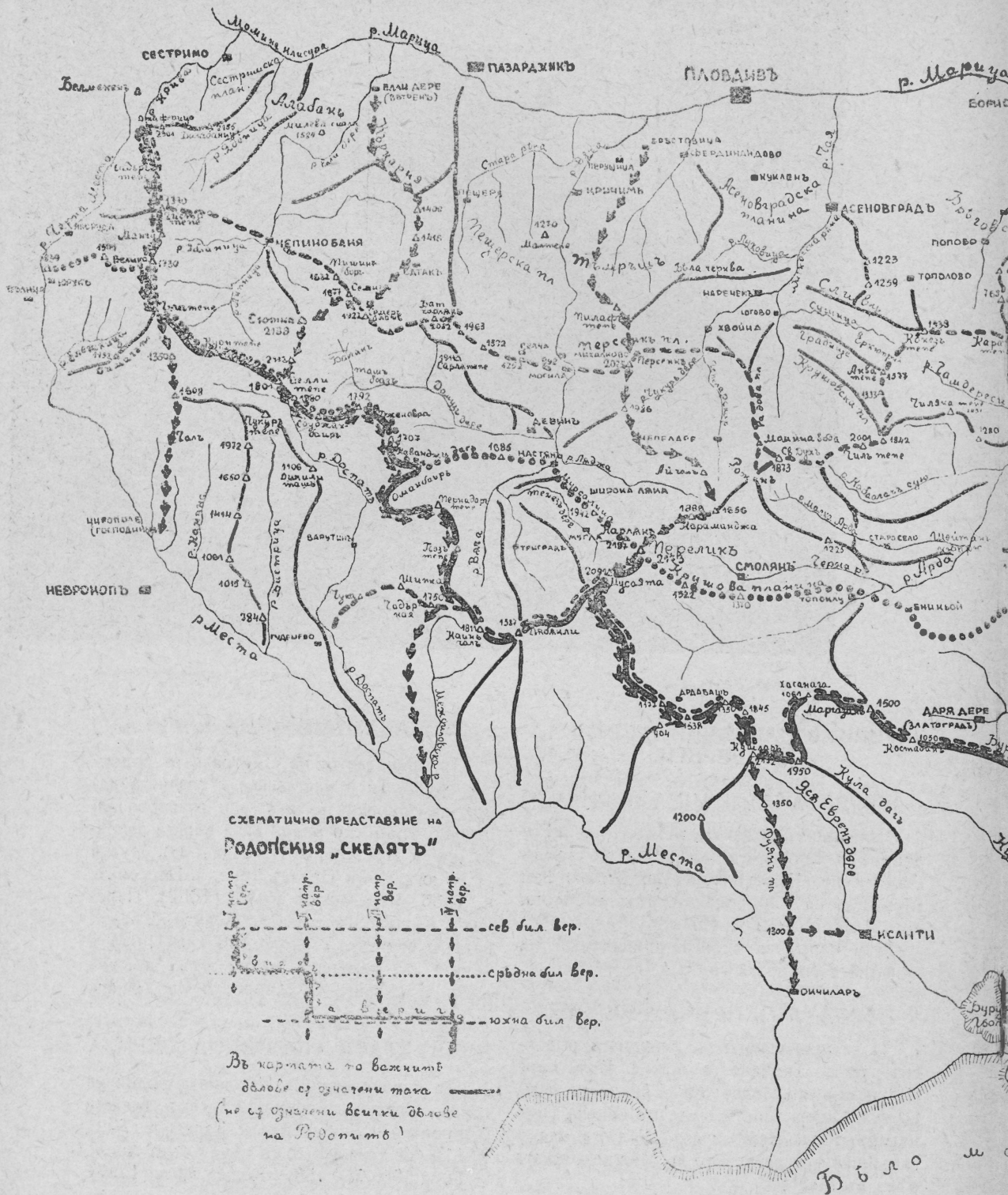
И тя принадлежи на Западната родопска група. Тя започва при с. Елли дере (Вѣтренъ) и следва по Семеръ Аланъ, Сютка, Йелли тепе, Соуджакъ баиръ, Пернадаръ тепе, Каинъ чалъ, Чадъръ кая и завършва при вливането на Междиловската рѣка въ Места.

ТРЕТАТА НАПРЪЧНА ВЕРИГА

Тя принадлежи на Централната родопска група. Тя представлява и главната напрѣчна родопска верига или главното напрѣчно родопско било. Тази верига започва при с. Брѣстовица (Пловдивско), спуска се на югъ къмъ Пилавъ тепе, в. Персенкъ, к. 1986, Чепеларски връхъ (1656), Переликъ, Кушларъ и стига до Ксанти. Дължината на веригата е около 120 клм. По тази верига се намиратъ следи отъ римския пътъ свързващъ Бѣломорието съ Тракия.

ЧЕТВЪРТАТА НАПРЪЧНА ВЕРИГА

Тя принадлежи на Източната родопска група. Спуска се при с. Бисеръ (между Харманлий и Любимецъ), к. Каратепе (702), к. 110 (на това мѣсто се сѣче отъ р. Арда), к. 580, 698, 750, 560, Коджа яйла (1287),

ОРОГРАФИЯ НА РОДОПИТЪ

МАСЩАБЪ 1:800,000

(по картата 1:200,000 умалена 4 пѣти)

ИЗРАБОТИЛЪ: ИВ. КОЗЛОВСКИ

Map showing the topography of the Rhipidope region, including settlements like Хасково, Харманли, Любимец, Свиленград, Одрин, Димотина, Македония, and others. The map includes elevation markers and geographical features like rivers and mountains.

[illegible][illegible][illegible]

с. Рудоземъ ● Родопитъ

сн. д-ръ Шнитеръ

1195, 865, 950 и завършва западно отъ Дедеагачъ (при Макри). Дължината на тая напрѣчна верига е около 130 клм.

ГЛАВНОТО РОДОПСКО БИЛО

То е комбинирано отъ всички гореспоненати успоредни и напрѣчни вериги. Започва отъ вододѣлната седловина на р. р. Крива и Места, минава презъ в. в. Велика, Гюль пепе, Йелли тепе, Каинъ чалъ, Переликъ, Кушларъ, Маргазанъ, Карлъкъ дагъ, к. 958, 1000, 1050, 1289, 1195, 950, Келебекъ, Макри (западно отъ Дедеагачъ). Това било има югоизточна посока. То не се прѣсича отъ рѣки.

ЦЕНТРАЛЕНЪ РОДОПСКИ ВЪЗЕЛЪ

Възелътъ, или ако можемъ така да се изразимъ „пжпътъ“ на Родопитъ — това е в. Переликъ (съ платовидно теме). Той е

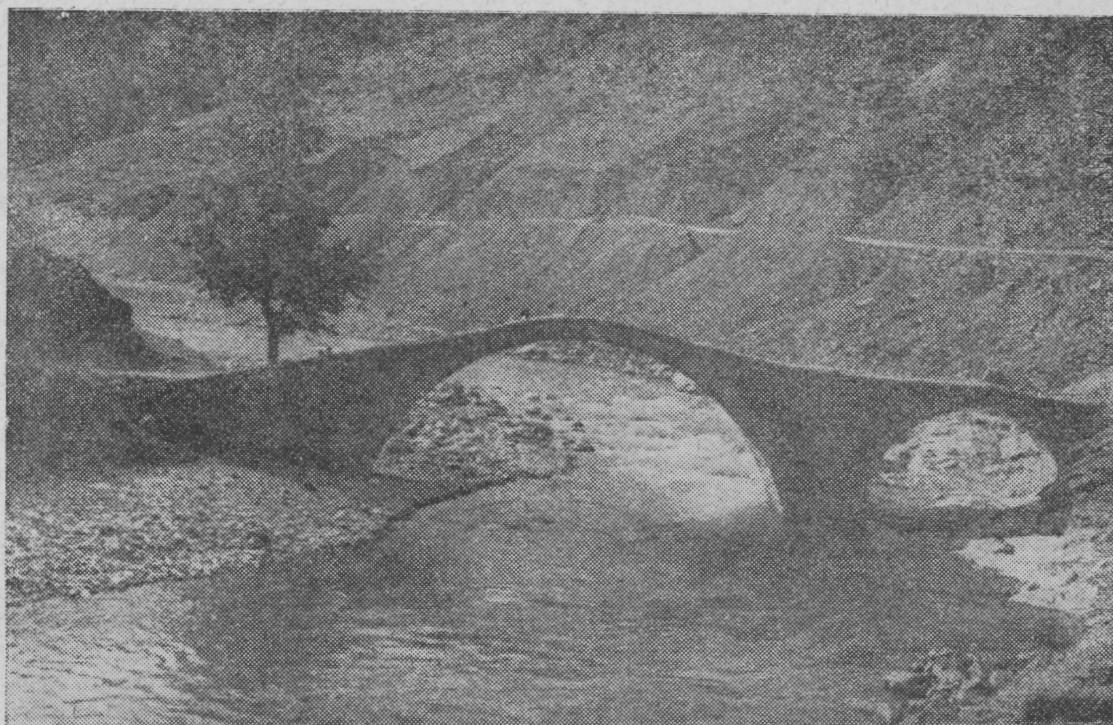
орографско срѣдище на Родопитъ и свързва тритѣ билни вериги помежду имъ, заедно съ Централната напрѣчна верига. Сполучливо би било той да се нарече „възелътъ“ или „пжпътъ“.

ЗАПАДНА, ЦЕНТРАЛНА И ИЗТОЧНА РОДОПСКИ ГРУПИ

Ние вече ги очѣртахме по-горе, но частично, а сега ще ги очѣртаемъ като цѣлостни групи.

ЗАПАДНАТА РОДОПСКА ГРУПА

Тя включва западнитѣ части на тритѣ успоредни билни вериги и дветѣ напрѣчни вериги (първа и втора). Границитѣ на Западната родопска група сж: отъ северъ — Крива рѣка и Марица (до р. Вжча); отъ западъ и югъ — Крива рѣка и Места (до Миждилowska рѣка); отъ изтокъ — р. р.

Моостъ на р. Арда © Родопитѣ

сн. д-ръ Шнитеръ

Вжча и Миждиловска. Освенъ поменатитѣ петъ главни вериги отъ тази група, заслужава внимание и Югозападния доспатски дѣлъ, който се отклонява отъ първата напрѣчна верига при в. Гюль тепе, като се простира надъ дѣсния брѣгъ на р. Доспатъ. Другиятъ доспатски дѣлъ се спуска сжщо отъ Гюль тепе, надъ лѣвия брѣгъ на р. Доспатъ и е комбиниранъ отъ малки части на западната частъ на срѣдната билна верига и втората напрѣчна верига. Въ миналото, Родопитѣ сж се наричали „Доспатъ дагъ“ (Доспатска планина), по името на тия два дѣла.

За отбелязване е и едно друго отклонение отъ първата напрѣчна верига, което се спуска въ южна посока, между р. р. Канина, Бистрица и Места (между устията на първитѣ две рѣки).

Множество още други дѣлове се разилатъ въ най-разнообразни посоки между

поменатитѣ вече вериги на Западната родопска група.

Най-високитѣ върхове на Западната родопска група сж: Джаферица (2301), който е и най-високиятъ родопски връхъ. Следватъ другитѣ върхове: Сютка (2188), к. 2112, Балабаница (2185) и Баташки Карлъкъ (2082).

Дължината на Западната група е около 70 клм., а ширината — около 100 клм.

По-важнитѣ басейни, образувани отъ поголѣмитѣ преплитания на Западнитѣ родопски вериги сж: Криворѣчниятъ, Яденишкиятъ, Еллидеренскиятъ, Старорѣчкиятъ, Домуздеренскиятъ, Канинскиятъ, Елешнишкиятъ, Дращеничкиятъ, Бистричкиятъ, Доспатскиятъ, Миждиловскиятъ и др.

Връхъ Сютка се намира въ центъра на Западната родопска група и на нейнитѣ водни басейни.

ЦЕНТРАЛНАТА РОДОПСКА ГРУПА

И тая родопска група разгледахме по-рано на части, а сега ще я разгледаме изцяло.

Границитѣ на тази група сж: отъ Северъ — р. Марица (между Вжча и Чая); отъ западъ — р. р. Вжча и Миждиловска; отъ югъ — частъта отъ Места включваща се между р. Миждиловска и с. Окчиларъ — Ксанти; отъ изтокъ — р. Чая, изворотѣ на р. Арда и р. Ясж еврентъ дерѣ.

Централната родопска група се образува отъ централнитѣ части на тритѣ успоредни билни вериги, просѣчени отъ третата по редъ напрѣчна главна верига (Пловдивъ — Ксанти).

И тукъ, подобно на Западната родопска група, тия главни четири вериги излчватъ въ разни посоки множество още други помалки дѣлове.

Централниятъ връхъ тукъ е Переликъ. Други по-забележителни върхове въ групата сж: Широколжжкийтъ Карлъкъ (2187), Мусаята (2091) и Персенкъ (2075).

По-важнитѣ водни басейни въ групата сж: Тъмръшкиятъ, Бачковскиятъ, Ладженскиятъ, Мугленскиятъ, Триградскиятъ и др.

Размѣритѣ на Централната родопска група сж около 35 клм. широка и около 120 клм. дълга.

ИЗТОЧНАТА РОДОПСКА ГРУПА (АРДИНСКИ И БЪЛОМОРСКИ РОДОПИ)

Тукъ попадатъ източнитѣ части на тритѣ билни вериги и напрѣчната на тѣхъ верига и които очѣртахме по-рано, а именно: източната частъ на Северната билна верига — Роженъ, св. Духъ, Кокезъ тепе, Одринъ; източната частъ на Срѣдната билна верига — Крушова пл., Топуклу, м. к. 1560, 1175, 850, 829, Мастанлъ (Момчилградъ), Кошукавакъ (Крумовградъ), Ивайловградъ, Одринъ. Следва източната частъ на Южната билна верига — Кушларъ, Маргазанъ, Карлъкъ дагъ, Коджа яйла, к. 1195, Димо-

тика. Напрѣчната верига се простира отъ с. Бисеръ на югъ — до Дедеагачъ.

Източнитѣ части на Северната и Срѣдна билна верига ще наречемъ Ардински, понеже между тѣхъ протича р. Арда, а източната частъ на Южната верига ще наречемъ Бѣломорска, понеже тя е последната главна родопска верига надъ Бѣломорието. Отъ нея се наблюдава Бѣлото море. Бѣломорската верига спуска своитѣ клонове къмъ морето: Гюмюрджинскиятъ, Дедеагачкиятъ, Ференскиятъ, Софлускиятъ, и пр. Последнитѣ два клона се спускатъ къмъ долното течение на Марица.

Като централенъ пунктъ на Източната родопска група може да се посочи гр. Мастанлъ (Момчилградъ).

Най-високъ връхъ въ групата, единствениятъ надъ 2000 м., е Чилъ-тепе (2001).

По-важнитѣ дѣлове, които излчва източната частъ на Северната билна верига сж Крушовска пл., Сливу, Драгойненскиятъ, Хасковскиятъ и др.

По-важнитѣ водни басейни отъ тази група сж: Чамдеренскиятъ, Кабаагачкиятъ, Милкоарденскиятъ, Сюгюлджайскиятъ, Дамудеренскиятъ, Юзгатчайскиятъ, Акчехисарскиятъ, Къзълделийскиятъ, Олудеренскиятъ, Добричкиятъ.

Размѣритѣ на Източната група сж около 146 клм. дължина и около 130 максимална и 40 клм. минимална ширина.

ГРАНИЦИТѢ НА РОДОПИТѢ И ТѢХ- НИТѢ ГРАНИЧНИ ДѢЛОВЕ

1. Отъ северъ — р. Марица съ следнитѣ по-важни дѣлове: Сестримскиятъ, Алабашкиятъ, Каркарията, Пещерскиятъ, Тъмръшкиятъ, Асеновградскиятъ, Бръгов-

РИЛСКИ ЦВѢТА

сн. д-ръ Миновъ

скиятъ (Борисовградско), Хасковскиятъ, Харманлийскиятъ, Свиленградскиятъ и Одринскиятъ.

2. Отъ западъ — Крива рѣка и горното течение на рѣка Места (до къмъ Неврокопъ), съ по-важни дѣлове: Якорудскиятъ, Елешнишкиятъ, Неврокопскиятъ.

3. Отъ югъ — срѣдното и долното течение на р. Места (до Окчиларъ при Ксанти) и по-нататкъ по Бѣломорското крайбрежие, до устието на р. Марица. По-важнитѣ гранични дѣлове тукъ сж: Доспатскитѣ, Ксантийскиятъ, Гюмюрджинскиятъ и Дедеагачкиятъ.

4. Отъ изтокъ — долното течение на р. Марица (отъ Одринъ до морето). По-важнитѣ дѣлове въ тази гранична зона сж:

Ивайловградскиятъ, Димотишкиятъ, Софлискиятъ и Ференскиятъ.

РАЗМѢРИТѢ НА РОДОПИТѢ.

Както видѣхме, размѣритѣ на Западната родопска група сж 70/100, на Централната група — 35/120 и на Източната група — 145/130 клм. Общата дължина на Родопитѣ е около 255 клм., а срѣдната имъ ширина около 110 клм.

За отбелязване е отъ геологично гледище чо тритѣ планински вериги, а именно Централната Стара планина (между Искѣра и Желѣзни врата), Срѣдна гора (между Искѣра и гр. Ямболъ) и Родопитѣ (между Якоруда и Одринъ), сж почти успоредни една на друга и лежатъ почти на еднакви географски ширини (началнитѣ имъ и крайни пунктове сж на едни вертикални линии).

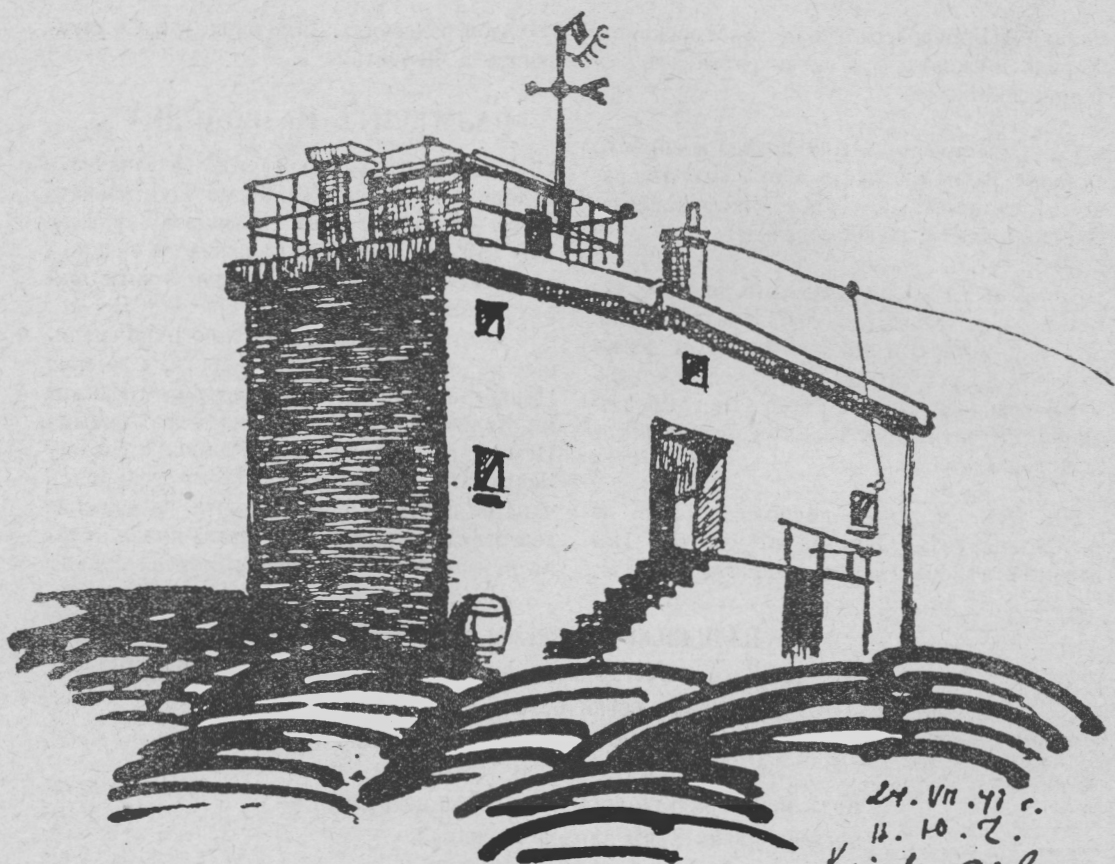
ПЛАНИНСКИТѢ пустини спятъ навѣки.
Като небесенъ пухъ снѣгътъ вали,
Загубилъ всѣки белегъ и пѣтека,
възлизамъ азъ презъ урви и скали.

Подъ менъ градътъ остана въ снѣгъ затрупанъ —
могъща дланъ въвъ здрача го люлъй,
и блѣската му стъклата като люспи
по бронята на лютъ планински змей.

Защо напустнахъ топлото огнище?
Защо по върли сипеи вѣрвя?
Кжде срѣдъ тия снѣжни пепелища
ще спра и сложа сънена глава?

Не знамъ. Азъ виждамъ стръмнини край мене,
задъ мене — бездни, шеметь и тъми,
снѣгътъ залива остритѣ купени,
снѣгътъ приижда, шушне и дими.

И може би ще падна въ тия тръни,
ще падна съ ледъ на устни и страни:
и като моренъ камъкъ ще потъна
въвъ снѣжнитѣ пустинни глѣбини.
АСЕНЪ РАЗЦВѢТНИКОВЪ

Наблюдателница Фердинандовъ връхъ • Стара планина

СТАРОПЛАНИНСКИ ВИХРИ

Вървимъ устремени нагоре
къмъ горди и зли върхове,
съ които салъ Господъ говори
и властно оттамъ ни зове ;

Въ душитъ ни смѣлость безумна
ни вдъхва отъ синия миръ,
и кани на приказенъ пиръ,
Той бурята въ нощи безлунни.

Мъгли ни обвиватъ и вѣтъра
въ клонитъ свири и пѣй,
а топлата грядъ на земята
за тиха почивка копнѣй.

Но бурята въ мигъ преминава
предъ чудото тръпнемъ въ захласъ —
въ синия вечеренъ часъ
хижа Рай, своя рай откроява

И трепти като приказка чудна,
водопада надъ нея шуми,
а студениятъ тъмни скали,
като млада невѣста я пазятъ.

До нозетъ ѝ блика студена
ненапита балканска вода
и разхлажда сърдцето зелено
на безкрайната, стара гора.

*

Подай ми чаша ненапита
искряще вино ми подай
и чуй какъ стене и ридай
гората — буря я връхлита.

А тукъ е топло, веселъ глъчъ
и нѣжни думи се разплитатъ
и отъ луната свѣтълъ лжчъ
по коситъ ми играе.

Умора тежка ни сковава
клепачитъ за сънъ се спущатъ
и натежалата глава
върхъ топла грядъ отпущашъ.

И Бузлуджа заспива своя
съ видения изпълненъ сънъ.
Нечакано призовенъ звънъ
разбужда сънищата знойни.

Гората стене — вѣтрове
прививатъ тежкитъ ѝ клони.
Ахъ, кой въвъ мрака ме зове
и трепетни въздишки рони.

Чуй, бурята беснѣе вънъ,
листа отронени развихря.
Любѣйте младия ни сънъ,
о, вий, старопланински вихри.

ОФЕЛИЯ КАСАБОВА

Отъ част и за част

изъ съюза

• Съюзната председателска конференция свикана отъ Ц. н. на 20 декемврий 1942 г. въ гр. София, недѣля, 9-30 часа преди пладне, въ салонитѣ на Славянското дружество, има следния дневенъ редъ:

1. Приветствено слово отъ председателя на Б. т. с., д-ръ Божко Ковачевски.
2. Прегледъ на съюзната дейность за времето отъ юбилейния съборъ въ Бургазъ — 30 юлий 1940 г. до края на 1942 г. Доклади на съюзния секретаръ Ив. Ивановъ и председателя на съюзната контролна комисия П. Хаджиевъ. Разисквания.
3. Докладъ по бждещата съюзна дейность отъ подпредседателя Г. Драгоевъ.
4. Режимътъ въ съюзнитѣ хижи, мѣрките които трѣбва да се приложатъ за неговото изпълнение и належачи промѣни въ правилника. Доклади на Т. Тодоровъ и В. Радевъ.
5. Съюзната пропаганда — докладъ отъ Д. Чолаковъ.
6. Разни.

Д-ръ Ковачевски поздрави съ добре дошли всичкитѣ делегати, като предупреди, че живѣемъ въ по-особени врмена и че се налага снизходителность въ преценката имъ за дейността на Централното настоятелство на Б. т. с.

Това предупреждение, обаче, се оказа, че е само проява на скромность отъ страна на нашия председател, тъй като всички делегати единодушно одобриха дейността на Ц. н. за 1942 и изказаха пожелание тази дейность презъ новата година да може да запази досегашния си уровень.

Правѣше отранно впечатление фактътъ, че конференцията мина при пълненъ редъ, съ проявена добра воля и разбраность отъ страна на всички делегати.

По точка първа — прегледъ на съюзната дейность — се изнесе предъ делегатитѣ постигнатото отъ Ц. н. презъ 1942 год., като имъ се

раздаде и по единъ специално отпечатанъ за случая отчетъ. Както е споменато и въ този отчетъ, разгледа се организационния животъ на Б. т. с., обясниха се отношенията на последния съ официалнитѣ власти и сродни организации въ страната. Финанситѣ, хижестроителството съ хижния режимъ и маркировката, планинската спасителна служба, диапозитивната служба, печатнитѣ издания и пропагандата и др. бѣха въпроситѣ, които последваха.

Докладътъ за бждеща дейность на г. Драгоевъ, отсъствуващъ поради болестъ, бѣ прочетенъ и напълно одобренъ.

Г-дата Тодоровъ и Радевъ дадоха своитѣ подробни и добре обосновани изложения за режима въ съюзнитѣ хижи и за планинската спасителна служба. Този въпросъ донесе за изводъ общия повикъ на всички делегати срещу неорганизирания туризъмъ.

Накрай, г. Дяно Чолаковъ направи едно великолепно изложение за плана си за пропагандна дейность презъ 1943 год. Засѣгнаха се всички области и начини за пропаганда. Този докладъ ще дадемъ въ следващата книжка изцѣло.

Доклади бѣха направени отъ делегатитѣ на клоноветѣ въ Пловдивъ, Костенецъ, Перникъ, Пльвенъ, Банско, Витоша—Ю. т. с. и др.

Г. проф. Захариевъ говори надълго върху своитѣ разбирания за хижния режимъ.

Отъ всички сподѣлени приказки се извади общото заключение, че е неоправдано неорганизиранитѣ туристи да ползуватъ изграденото отъ организиранитѣ такива, поради което се реши такситѣ по всички хижи да се утроятъ за неорганизиранитѣ посетители.

Отъ името на присъстваващитѣ на конференцията почетни членове и бивши председатели на Съюза благодари г. д-ръ Козаровъ.

Санкционира се провъзгласяването за почетенъ членъ на Съюза хърватския пълномощенъ министъръ въ София, г. д-ръ Жидовецъ, и председателя на търновския клонъ на Б. т. с. г-нъ . . .

Конференцията се закри въ три часа сл. обѣдъ при отлични другарски чувства и настроение.

Вечерта въ единъ отъ софийскитѣ локали Ц. н. даде вечеря въ честь на делегатитѣ.

• Нашиятъ многоуважаемъ и обичанъ почетенъ членъ на Б. т. с. и Ю. т. с. и сегашенъ касиеръ на Ц. н. на Б. т. с., бай Иванъ Хр. Ламбовъ, ще празнува на 6 февруарий 1943 г. златната си сватба. Ц. н. възнамѣрява да му направи особено поздравление по случая.

• Министерството на желѣзниците е издало окръжно до всички гари, съ което постановява да се дава 25% намаление за всички български желѣзопътни пѣтица на организираниятѣ групи, въ случай че тѣ не сж въ по-малки групи отъ 5 души.

Какво ни даватъ КАСИЕРЪТЪ

• Софийскиятъ клонъ на Б. т. с. „Алеко Константиновъ“ презъ своя просвѣтенъ комитетъ уреди презъ декемврий две сказки.

Първата бѣ изнесена на 4 декемврий въ салона на Военния клубъ отъ проф. Михайлъ Арнаудовъ на тема „Иванъ Вазовъ и българската природа“, а втората на 11 декемврий въ салона на Сланинска беседа съ референчикъ Киро Кировъ на тема „Планинска климатология и метеорология“. Последната сказка бѣ съпроводена съ проектирането на два културни филми изъ българскитѣ планини.

• На 27 декемврий т. г. секретарьтъ на Българския алпийски клубъ, Карло Вилнеръ, е държалъ сказка въ Русе предъ повече отъ 300 души на тема „Планинарството и Българскиятъ алпийски клубъ“ като е прожектиралъ и 60 цѣтти диалогити.

• На 2 Августъ т. г. въ китния родопски кжтъ „Пампорово“, подъ върха „Караманджа“ (Мургавецъ) бѣ отпразднуванъ по тържественъ начинъ традиционния празникъ на хижата „Студенецъ“. Вечерьта въ пансиона „Здраве“, бѣ уредена весела вечеръ на планината. Сутриньта предъ хижата въ специаленъ аялоу, свещеникъ Василь Димитровъ отъ с. Динката Пазарджишко, ведно съ дяконъ Шоковъ и туристическия хоръ, отслужиха тържественъ молебенъ, на който присѣтствуваха надъ 1500 души туристи и гости, всички лѣтовници отъ „Пампорово“, между които и видни наши общественици.

• Плѣвенскиятъ клонъ „Кайлъшка долина“ отъ Б. т. с. презъ 1941 година съгради въ мѣстността „Козя-стена“ — Централния Балканъ — въ едно отъ царството на еделвайса въ България, собствена хижа. Презъ м. декемврий на с. г. тая хижа бѣ опожарена.

Въ есенъта на т. г. дружеството, съ ценното съдействие на секция „Еделвайсъ“ с. Чифликъ, Троянско, съ подкрепата на членоветѣ на клона,

гражданството, банки и организации, започна възстановяването на горната хижа, като въ края на строителния сезонъ можа да излѣ бетонната плоча за покривъ на бждещата хижа, използвавайки стенитъ на опожарената хижа.

Клонътъ е възложилъ изработване на дървенитѣ части за сжщата хижа и презъ пролѣтъта смѣта да започне довършването на една частъ отъ хижа „Козя-стена“, като съ това сжщата стане обитаема и служи за обектъ при излетуване, както на плѣвенци, троянци, карловци, така и на всѣки любителъ на легендарния Балканъ.

• На 15 ноемврий стана откриването на Държавното висше училище за тѣлесно възпитание въ аулата на университера „Св. Климентъ Охридски.“

Директорьтъ на училището, проф. Георги Караивановъ, произнесе слово върху откриването на училището и неговото значение за българското тѣлесно възпитание, а проф. Д-ръ Руси Радковъ чете академическа речъ върху „тѣлесно възпитание и народно здраве.“

• Захарий Жандовъ откри на 22 ноемврий въ салона на Студентския домъ фото-изложба „Изъ Македония“, въ която бѣха застъпени битове и планински снимки. Изложбата има голѣмъ успѣхъ.

• На стр. 144—145 отъ книжка 7—8 на Български туристъ картата е означена като орография на централна срѣдна гора, докато би трѣбвало да бжде орография на западна срѣдна гора.

ПЛАНИНСКА

спасителна служба

ПРИ Б.Т.С.

Преди настѣпването на зимния сезонъ Ц. н. на Съюза постави на разглеждане въпроса за Планинската спасителна служба. Бѣше разглеждана основно нейната досегашна дейность. Всички констатираха, че досегашната дейность на службата не е съответно организирана да задоволи голѣмитѣ нужди. Предвидъ на това, взе се решение да се прекжснатъ взаимнитѣ отношения съ нѣкои организации по ржководството на службата и да се организира сжщата при Съюза съ подкрепата на всички сродни организации. За тази цель натовари се единъ комитетъ въ съставъ: Василь Радевъ, Т. Тодоровъ, д-ръ Хр. Христовъ, Г. Зюмбюлевъ и К. Саваджиевъ, който комитетъ да организира и ржководи презъ 1943 год. службата.

Избраният комитет въ едно кжсо време, като се съобрази съ правилника за спасителната служба при Съюза начърта линиите, по които ще се ръководи службата и ги докладва предъ Ц. н., което ги одобри. Следъ това комитетътъ свика едно общо събрание на представители на всички клонове на Съюза и сроднитъ организации. На това събрание присъствуваха около 150 души, както и една голъма група селяни дошли отъ с. Драгалевци, Бояна и Княжево. Събранието биде открито отъ В. Радевъ, следъ което взе думата председателятъ на Съюза д-ръ Божко Ковачевски, който приветствува присъстващите и по особено селяните, които сж се отзовали на поканата, за да взематъ участие въ това голъмо хуманно дѣло, предприето отъ Съюза. Следъ това взе думата г. Т. Тодоровъ, който направи изчерпателно изложение за начинитъ, по които ще се ръководи службата.

Реши се да се създаде въ София Планинска спасителна служба при Б. т. с. Сжщата да се ръководи отъ единъ комитетъ, състоящъ се отъ петъ души, избранъ отъ Ц. н. на Съюза за една година. Комитетътъ се конституира така: председателъ Василъ Радевъ, подпредседателъ Т. Тодоровъ, медицински съветникъ д-ръ Христо Христовъ, касиеръ Г. Зюмбюлевъ и сек-

ретаръ К. Саваджиевъ. Въ всъки градъ се учредява по единъ комитетъ излъчванъ отъ клоновете на Съюза, състоящъ се отъ петъ души, на които се възлага ръководството на Планинската спасителна служба въ тѣхния районъ. Специално за 1943 год. службата въ София и цѣлата страна ще се ръководи отъ общия комитетъ, докато сжщата бжде организирана. Всички знаци до сега издавани за службата се премахватъ и временно членовете на службата ще иматъ по една лента на лѣвата ръка съ надписъ Планинска спасителна служба при Б. т. с. Довълнително ще се изработятъ значки: дежурни и почетни за ония, които сж се проявили въ тази областъ.

Дежурнитъ лица се раздѣлятъ на три: дежуренъ лѣкаръ, дежурни водачи и дежурни носачи. Къмъ всѣка група сж застъпени и тритъ категории. Службата на всъки се заплаща, споредъ опредѣления размѣръ по бюджета. Освенъ това дежурнитъ се ползватъ съ безплатно спане въ хижитъ и намалени такси за храна въ бюфетитъ. Работи се да могатъ да се улеснятъ и нѣкои други работи, като облѣкло, обувки и други. Дежурнитъ носачи сж селяни, които се избраха отъ селата Драгалевци, Бояна и Княжево съ съдействието на кметскитъ представители и комитета.

Д-ръ Б. Ковачевски полага вѣнецъ на паметната плоча подъ Елъ-тепо при нейното освещаване

Дежурните носачи, за улеснение на туристите, при изкачването към хижите се задължават да изнасят раниците и скитъ на тия, които пожелаят, при заплащане на раница до 10 клгр. и скитъ по 150 лева. За по-тежки раници — по споразумение. Дежурните носачи от с. Драгалевци тръгват всеки след обяд преди празничния ден, от заведението на бай Пенко най-късно в 5 ч. Дежурните носачи от с. Бояна тръгват също в 5 часа от заведението на бай Лазаръ. (заб.: временно забранен път). Дежурните в с. Княжево тръгват от заведението на Шаховъ всеки празничен ден най-късно в 8 ч. с.

За всички носачи, които имат знака на службата, комитетът отговаря морално и материално.

Дежурните групи за 1943 год. се разпределяха така:

I-ВА ГРУПА — НА ХИЖА АЛЕКО. Състои се от един лъкар, двама дежурни водачи и четири носачи. Всичките сж длъжни да бждат в хижата всеки неприсъствен ден в 9 ч. сутринта кждето в специална книга за дежурствата се разписват. През цълия ден, лъкарът и дежурните водачи обикалят в района на хижата, а алежурните носачи се намират в хижата. В 4 ч. сл. обяд, дежурният лъкар и двамата водачи-дежурни потеглят през Стената за Лъвчето, кждето в 4½ ч. се срещат с дежурните, които идват от Черни връх и заедно образуват групата, която се спуска към Жълезничарската хижа през Каменното здание. Дежурните носачи остават в хижата до 4½ ч., след което се спускат по пътя за Драгалевци.

II-РА ГРУПА — НА ЧЕРНИ ВРЪХЪ. Тя се състои от един дежурен лъкар и двама дежурни водачи, единият от които се взима от служащите на Черни връх. Дежурните от тази група тръбват да бждат в заслона на върха най-късно до 9 ч. сутринта. Тъ обикалят района на върха през деня и в 4 ч. сл. обяд, след като поканят всички туристи в заслона да тръгнат надолу, се спускат към Лъвчето. Ако по пътя има останали още туристи, тѣ ги изчакват и след това се събират с групата от Алеко на Лъвчето и от там заедно се спускат към Жълезничарската хижа. Единият дежурен-водач, този от върха, се спуска по показалците за Стената и ако не намери туристи се връща назад. Ако има нѣкой пострадалъ той слиза в хижата и повиква носачитѣ, за да изпълнят задачата си. Ако нѣма — връща се обратно в заслона на върха.

III-ТА ГРУПА — НА ХИЖА КР. НОВАКОВЪ. Състои се от един лъкар, четири дежурни водачи.

Всички тръбват да бждат най-късно в 10 ч. на хижата. През цълия ден дежурните и лъкарът обикалят района на хижата. В 4 ч.

сл. обяд дежурните и лъкарът се спускат по пътя през горския домъ Боерица, заслона на Бѣли бръгъ, Полянитѣ — до хижа Момина скала. Ако по пътя или в хижата има пострадалъ, тѣ го докарват в хижа Момина скала, откждето го поемат дежурните носачи на Жълзничарската хижа.

IV-ТА ГРУПА — НА ЖЕЛЪЗНИЧАРСКАТА ХИЖА. Тя се състои от един лъкар, двама дежурни водачи и четири дежурни носачи. Групата тръбват да бжде в 9 ч. сутринта в хижата. Лъкарът и дежурните водачи обикалят през цълия ден района на хижата. Тѣ остават в хижата до 5 часа, като дочакват дежурната група от хижа Алеко и Черни връх. Докато тази група не дойде, тѣ не тръгват надолу. Ако има несчастни случаи, то половината от дежурните носачи, подпомогната от дежурните водачи, тръгва надолу, а останалата чака групата от х. Алеко и върха. Ако несчастните случаи сж повече, то тогава цѣлата група тръгва надолу, като остава само един от дежурните водачи за постъ, който от своя страна повиква нови носачи от село Бояна чрез телефонния постъ на службата № 5-66-04, кждето има постоянен дежурен. След пристигането на групата от Алеко и върха, ако нѣма несчастни случаи, групитѣ образуват едно и се спускат по пътя за Княжево. Тази група изчаква всички по пътя настигнати неопитни скиори и туристи и ги подпомага до слизането имъ.

V-ТА ГРУПА — НА СКИОРСКИЯ ЗАСЛОНЪ ВЪ ЛЮЛИНЪ. Тя се състои от един лъкар, двама дежурни водачи, един от които е домакинтъ на заслона, и двама дежурни носачи. Групата тръбват да бжде на заслона в 9 ч. сутринта. През цълия ден дежурният водач обикаля района на заслона. Престояват до 4½ ч. сл. пл., след което се спускат към Княжево.

ПОДГРУПИ. На хижа Сръдецъ, хижа Планинецъ, хижа Еделвайс и хижа Тинтява има дежурен от дружествата, собственици на хижитѣ, който държи връзка с дежурните групи на службата. При несчастен случай, или отвеждат болния до групитѣ, или повикват дежурните на самото мѣсто. За тѣх отговарят управленията на дружествата.

ПОДВИЖНИ ГРУПИ. При групови излети в други планини, когато службата бжде уведомена, изпраща специални дежурни групи, които да се движат заедно с излетниците, които групи сж снабдени с всички необходими уреди.

Първата година ще бжде пробна за избирането на дежурните водачи. Само ония, които се проявят като редовни, ще могат да запаят своитѣ мѣста. За такива сжщо ще бждат

приемани ония, които без да бждат дежурни, по своя инициатива покажат достойно изпълнение на спасителна служба. При по-особени случаи на подобно проявление ще се дава специалната почетна значка на Планинската спасителна служба. Членовете на комитета следят за изпълнението на дежурствата. Ония, които не изпълняват дадено дежурство, ще бждат отстранявани от службата и ззличавани от списъците на туристическите дружества.

Въ помощ на службата е поискано съдействието на Столичната голъма община, въ лицето на нейния кметъ, както и кметските представители на селата Драгалевци, Бояна и Княжево.

Въ случай на нужда всъки може да се обърне към канцеларията на службата, която се помъщава въ канцеларията на Б. т. с., Позитано 6, тел. 2-75-89.

Т. ТОДОРОВЪ

Б. Р. Презъ августъ 1934 год. се създаде отъ д-ръ Л. Телчаровъ, покойния Л. Генчевъ и Б. Стойковъ първата, така наречена Софийска спасителна планинска служба, която се зачисли къмъ Б. а. к. Редъ години единствени членовете на Алпийския клубъ поддържаха кадритъ на Планинската спасителна служба. Нейниятъ обектъ бѣ, главно Витоша. Изключение прави търсенето на затрупания отъ лавина Г. Димитровъ.

Съ разрастването, обаче, на планинарството, а главно на скиорството у насъ, възможността на Б. а. к. да води самъ службата се оказа твърде малка и се наложи сжщата да мине подъ егидата на Б. т. с. Това стана презъ 1939 год. Обстоятелствата тогава, обаче, бѣха такива, че върховното управление на службата се даде по силата на разни правилници въ ржцетъ на Младежкия червенъ кръстъ, който игнорирайки дейността на планинарските организации, заяви между другото въ единъ свой отчетъ че е създателъ на планинската спасителна служба.

Поради липсата на обучени планинари, отъ една страна, а отъ друга, поради недостатъчното субсидиране, Младежкия червенъ кръстъ не можа да даде единъ съответно на нарастналитъ нужди тласъкъ на службата.

Наложил се, следователно, тази година Б. т. с. самъ да се погрижи и да извади тази иначе толкова хубава идея извънъ застойа ѝ, като чрезъ специаленъ комитетъ поеме напълно самостоятелно въ ржцетъ си нейното управление.

Отъ гореизложеното се вижда, че новиятъ комитетъ е много добре схваналъ и начърталъ задачата си. За доброто ѝ провеждане намираме гаранцията въ имената на ръководителитъ ѝ, известни си своитъ приноси къмъ туристическото ни движение.

Удобенъ случай е, да припомнимъ, обаче, че за доброто просъществувание на службата е еднакво необходимо и доброто отношение на туристите къмъ нея.

Това добро отношение би трѣбвало да се тълкува двояко, а именно: подпомагане въ изнасянето на нашитъ функции и второ: парични помощи. Не ще бжде лошо ако се приложи идеята за събиране на една допълнителна такса по хижитъ, която да служи за образуване фондъ поддържане планинската спасителна служба.

Пожелаваме имъ успѣхъ.

БЪЛГАРСКИ АЛПИЙСКИ КЛУБЪ

За да оползотвори есеннитъ месеци ноември и декември т. г., които сж по-малко удобни за излетуване въ планината, и за да създаде единъ по-тѣсенъ контактъ между клубнитъ членове въ града, като имъ устройва всѣкиседмични срещи и, най-после, за да отговори на нуждата да се прѣсне въ столицата и малко планинска просвѣта, Българскиятъ алпийски клубъ уреди една серия отъ сказки, изнесени отъ клубни членове. Цикълътъ отъ сказки се откри отъ председателя на Б. т. с., г. д-ръ Божко Ковачевски. съ следното слово:

„Радостно е човѣкъ да присъжествува на едно събрание като днешното, кждето въпроситъ на всѣкидневното отстъпватъ на заденъ планъ, кждето човѣкъ намира една срѣда, която живѣе съ свѣтли идеали, на което събрание ще се говори за това, което ни влѣче по-близу до чудния Божий свѣтъ — въ планината. Радостно е, че тази, и въобще цѣлата дейность на нашитъ планинарски организации се развива въ духа на свѣтлитъ завети на родоначалника на нашето движение. Думата ми е за заветитъ на голъмия човѣкъ, писателъ, общественикъ и преданъ туристъ Алеко Константиновъ. Всъщность, най-ценното качество на нашитъ организации е, че тѣ сж и си оставатъ въ най-добрия смисълъ на думата идейни организации.

Преданността къмъ планината си остава основна чѣрта и за младитъ туристи отъ Ю. т. с. и за по-възрастнитъ отъ Б. т. с. и за високопланинаритъ и катерачитъ отъ Б. а. к. Последнитъ сж все отбрани планинари, най-често членували дълго въ първитъ две организации, имащи една солидна планинска дейность и идващи въ Б. а. к. да задоволятъ своя вече нарастналъ интересъ къмъ планината и нейнитъ тайни, да реализиратъ постижения, които представляватъ една по-висша и по-специална степенъ на планинарството. Тамъ сж и ония, които сж живѣли по-дълго въ организацията и сж се проявили като туристи-общественици, които съ слово и перо сж ратували за успѣха на туристическото движение и сж творци на ценни планинарски писания. Това отдѣляне на тѣзи групи планинари е изключително да се задоволятъ нарастнали планинарски изисквания. Съ тѣзи разбирания и Б. т. с. приюти при себе си Б. а. к.

съ пълното убеждение, че възторжените планинари и при нас ще могат да реализират по-специални цели, а от друга страна и че всички въ куп по-лесно ще бележим правия път на планинарското движение у нас.

Можем само да се радваме както на техните катерачески постижения и зимни траверси, тъй и на богатата планинска литература, която ни поднасят почти ежегодно въ своите годишници. Тя сж наистина ценен принос към нашата планинска литература.

При досегашните си резултати е сигурно, че Б. а. к. ще се подготви и за постижения от по-висша проба и извън България при бждещи по-благоприятни условия, за да разнесе името си и по чужди страни.

Аз съ удоволствие се отзовах на поканата на клуба да открия серията от научни сказки, които сжщия ще проведе през тази есен и зима. Тя ще изяснят много въпроси и ще углубят планинарското съзнание. За тази тяхна инициатива аз искрено ги сърадвам.

Тръбва да се отбележи, че надали има по-улучна тема за начална сказка от обявената „Какво ни тегли въ планината“, а когато пък и сказчикът е видният наш учен и общественик уважаемия професор д-р Консулов, сигурно е, че слушателите ще има що да чуят.

Съ тези думи аз откривам тазгодишните сказки на Б. а. к. и моля да бждете любезни и изслушате сказката на г. професор Консулов“.

Тази сказка се изнесе въ срѣда, на 3 ноември вечерта, клубният член г-н проф. д-р Ст. Консулов разгледа много интересно поставената тема въ връзка съ своята университетска специалност — биологията — като свърза жакдата на днешното поколение към простора на планината съ неговото биологично построение: прекаленият напредък на културата и цивилизацията уморява днешния човек и неговата биология му налага да последва девиза „Назад към природата“.

Втората сказка се състоя на следната срѣда, 10 ноември, съ слово за „Развоя на българското планинарство“ от клубния член г-н Иван Раев, бивш председател Б. т. с. И г-н Раев, на свой ред, завладя аудиторията съ своето живо изложение за перипетията, през които е минало отначало неорганизирането, а после вече организирано българско планинарство, на което най-последен и най-естествен завършек се явява Б. а. к.

Третата сказка изнесе на 17 ноември вечерта клубният член г-н проф. Николай Стоянов за „Природата на българските планини“. Съ свойствения си увлкателен език и съ познатата си ерудиция г-н професорът запозна препълнения съ отбрана публика салон съ растителността на българските планини, като показа и много хубави цветни снимки на планински цветя, фотографирани от г-н

Шахт, директор на Царските ботанически градини и от г-н Георги Георгиев, клубен член.

Четвърти сказчик, на 25 ноември, беше клубният член г. Борислав Йорданов, доцент въ новото Висше училище за тѣлесно възпитание, който занима аудиторията съ въпроса за „Тѣлесното възпитание, спорт и планинарство“, които по-отдѣлно обясни, съпостави и различи, като подчерта предимството на планинарството пред останалите видове спорт и пред туризма. След сказката се проектираха три много интересни и подходящи кжси германски филми, които илюстрираха отлично на платното мислите и доводите на сказчика.

Петата сказка изнесе за „Образуване на планините, рушението им и катерачеството“ клубният член г-н д-р Асен Биолчев, който съ стегнат език и съ познатата му сериозност и вдълбочение обясни строго научно поставената тема и я свърза практично съ дейността на алпинистите при катеренето им.

Шестата сказка се изнесе от основателя член на клуба г-н Ив. Иванов, секретар на Б. т. с., за „Планинска етика“. Г. Иванов даде едно нещо и добре обосновано разглеждане на етиката на планинаря въ планината и въ живота.

Последната сказка бѣ изнесена от председателя на Алпийския клуб г. Васил Радев върху идеологията, развоя и постиженията на клуба. Тук бѣ изтъкнат приносът на Алпийския клуб към идеята за опознаване и завоюване на българската планина. Спомена се за първите зимни кръстосвания на нашите планини, за изданията на клуба, създали революционен обрат въ българската планинска книжнина и др.

Всички сказки се изнесоха въ салона на Славянското дружество от 6 и половина часа вечерта. Всички бѣха буквално препълнени от посетители, които награждаваха всеки сказчик съ сърдечни ржкоплѣскания и одобрения. Всяка сказка бѣше придружена било през времетраенето ѝ, било след като сказчикът завърши, съ проектирането на избрани цветни планински снимки от клубните членове Георги Георгиев, Михал Кръшняк, Ник. Миронски, Влад. Загоров, Зах. Жандов и др.

Б. Ст.

Б. Р.

Така хубавата идея за Алпийския клуб се опорочава от време на време от громките заглавия, които се явяват вследствие професионални съображения на някои журналисти, твърде често из софийския печат, какъвто е например твърде прѣсния случай въ вестник Джга съ заглавието „На Мусала бѣха провъзгласени 4 нови алпинисти“, впрочем поставено над едно твърде недепо стѣмнено съобщение.

Не би било зле ако управата на Б. а. к. се загрижи за предотвратяването на подобни нови случаи. От това клубът само ще спечели.

Сорак

ФИЛМЪ ЗА ПЛАНИНАТА

Розов. Соёмовъ

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

**МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗЪ
ЗА ТУРИЗЪМЪ, ПЛАНИНАРСТВО И СКИОРСТВО**

ИЗДАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНОТО НАСТОЯТЕЛСТВО

XXXIV ГОДИШНИНА

1942 год.

Редакторъ БОЖИДАРЪ СТОИЧКОВЪ

I. СТАТИИ

1. УВОДНИ

	Стр.
1942 година	1
20 години хижестроене	33
Похвално	65
Щастливецът	97
Винаги близу до природата	129
Б. т. с.	161
Божидаръ Стоичковъ	1
арх. Генчо Скордевъ	33
Евгений Немировъ	65
Иванъ Н. Ивановъ	97
Петъръ Драгоевъ	129
д-ръ Божко Ковачевски	161

2. НАПЪТСТВЕНИ

Пътища човъшки	Д-ръ Теодосий Смѣдовски	16
Планинаръ и планинецъ	Петъръ Боевъ	22
Планинарска психология	Иванъ Н. Ивановъ	50
Природата, изворъ на здраве	д-ръ Емануилъ Шаранковъ	53
Свѣтътъ на морето	Коста Траяновъ	112
Пѣсни за планината	Христо Велевъ	163
Ела и ти!	Д. Милевски	167

3. ОПИСАТЕЛНИ

Коледа въ манастира	Любомиръ Стамболски	3
Водно	Божидаръ Стоичковъ	18
Съ ски и пикелъ презъ Скакавицѣтъ	Куто Чипевъ	36
Пролѣтъ на Шаръ планина	Иванъ Йосифовъ	45
Попѣтни мисли изъ Пиринъ	Куто Чипевъ	67
Между мъглитъ и небето	Георги Гюлмезовъ	87
Охридъ	Захари Жандовъ	99
Господинкини скали	Павелъ Делирадевъ	118
Българскитъ планини	Стипе Мознеръ	131

4. ПРИЛОЖНИ

Нова туристическа подготовка	инж. Йорданъ Йордановъ	20
Планинскитъ обувки	Божидаръ Стоичковъ	25
Раницата	" "	56
Лѣтното планинарско облѣкло	" "	89
Ориентироваченъ усетъ	Иванъ Козловски	91
Да създадемъ условия за отмора въ планината	д-ръ Д. Стефановъ	94
Туризмъ и пътища	Тотю Брънековъ	126
Алпинизмътъ	Павелъ Кебърле	149

5. ОТЧЕТНИ

Изложба на хърватската художествена фотография въ София	Георги Ст. Георгиевъ	30
Една представа за XV-тата обща художествена изложба	Людмилъ Руневски	32

	Стр.
Една красива пещера въ Царибродско	
Релефни макети на Пиринъ и Витоша отъ	
Г. Ст. Георгиевъ	
Изложби Б. Деневъ, Марио Жековъ, П. Па-	
найотовъ	
Изложба А. Миховъ	
П. Францаийски	
Status praesens	
Дейността на школата за организиранъ ту-	
ризъмъ	
д-ръ Н. Атанасовъ	63
Божидаръ Стоичковъ	78
Людмилъ Руневски	92
Н. Г.	93
Петъръ Боевъ	127
д-ръ Ив. Попиваповъ	127
Иванъ Козловски	155

6. НАУЧНИ

Попова шапка, Рила	Атанасъ Алексиевъ	11
Баба планина	Божидаръ Стоичковъ	42
Витошкото злато	Павелъ Делирадевъ	63, 96
Височинни данни за Бѣломорието	Атанасъ Алексиевъ	66
Южномакедонскитѣ езера	проф. Димитъръ Ярановъ	73
Скопие	Александра Монеджикова	84
Охридъ	"	104
Камениитѣ рѣки на Витоша	Борисъ Недевъ	108
Горитѣ въ Пиринъ	проф. Николай Стсяновъ	115
Еделвайсътъ	Борисъ Недевъ	135
Мѣстото на Родопитѣ въ Обединена Бѣл-	Иванъ П. Николовъ	140
гария	Иванъ Козловски	144
Разчленението на Сръдна гора	"	168
" Родопитѣ		

7. ЛИРИЧНИ

Тритѣ наши езера	Иванъ Вазовъ	2
* * *	Д. Антонова	24
Витоша	Иванъ Вазовъ	52
Амбарица	Ламаръ	52
Мальовица	Каменъ Черневъ	98
Епитафия	Миронски	111
Мусала	Иванъ Вазовъ	142
Планинаритѣ-летци	Каменъ Черневъ	151
* * *	А. Разцвѣтниковъ	167
* * *	"	177
Старопланински вихри	О. Касабова	178

II. ИЗВѢСТІЯ

1. М-ВО НА НАРОДНОТО ПРОСВѢЩЕНИЕ

Преименуване мѣстности и върхове		123
" " "	"	151

2. СЪЮЗНИ

.	26, 57, 90, 124, 154, 179
-----------	---------------------------

3. КЛОНОВИ

.	57, 90, 124, 154, 180
-----------	-----------------------

4. ЗА ХИЖИТЪ И ЗАСЛОНИТЪ

	Стр
Нова хижа „Алеко“ на Витоша	Б. Стоичковъ 59
Желѣзничарскиятъ домъ	„ 59
Надстрояването на хижа Мальовица и заслонътъ Ив. Вазовъ — Рила	„ 59
Освещаване хижа „Момчилъ юнакъ“	Сава Попсавовъ 158
Освещаване паметната плоча на падналитъ германски пилоти въ Пиринъ	* * * 159
Японскиятъ цѣлномощенъ м-ръ Акира Ямаджи на хижата „Князь Симеонъ Търновски“	* * 159

5. КНИЖНИНА

Alpenblumen отъ д-ръ L. Klein	* * * 61
Топлиятъ вѣтъръ задуха отъ Христо Миндовъ	Иванъ Карановски 61
Пирдопъ въ миналото и сега отъ Методи Стояновъ	Цв. Планински 95
Всрѣдъ природата на Долния Дунавъ отъ д-ръ Фльорике	П. Клисаровъ 127
Рѣзбитъ отъ иконостаса на Св. Спасъ — Скопие отъ А. Василевъ и Н. Божковъ	Б. Ст. 127
Две книги за морето и българскитъ моряци отъ Кънчевъ	Коста Траяновъ 160

6. РАЗНИ

Хижестроителенъ и маркироваченъ планъ за 1942 год.	Тодоръ Тодоровъ 60
† Проф. д-ръ Гочо С. Московъ	Д. Талевъ 157
Планинска спасителна служба	Т. Тодоровъ 180
Сказкитъ на Б. а. к.	Б. Стоичковъ 183

III. СНИМКИ

1. ПРИЛОЖЕНИЯ

Маврови Ханове, Шаръ	Н. Поповъ
Церепашина, Шаръ	„
Малкъ Българинъ, Шаръ	„
Попова шапка, Шаръ	„
Н. В. Царъ Борисъ III, Н. Ц. В. Князь Симеонъ и Н. Ц. В. Кн. Мария Луиза	* * *
Близнацитъ, Рила	акв. проф. Захариевъ
Охридъ съ пристана	М. Савиновъ
Джендемътъ, Стара планина	д-ръ Миновъ
р. Камчия	„
Мара-гидикъ	д-ръ Телчаровъ
Рилски цвѣта	д-ръ Миновъ

2. ВЪ ТЕКСТА

А. РИЛА

Погледъ отъ Додовъ връхъ къмъ Бричеборъ	д-ръ Телчаровъ 4
Рилскиятъ манастиръ	Стамболски 5
Двуглавиятъ връхъ	Миронски 6

	Стр.
Пчелино	Вл. Загоровъ 7
Купенитъ	Г. Гешевъ 9
Мусала	аероснимка 10
Попова шапка	* * 14
Лопушкитъ върхове	Н. Миронски 15
Скакавцитъ	" 36
Лопушкитъ върхове	" 39
Скакавцитъ	Вл. Загоровъ 40, 41
Изъ Малновишкия дѣлъ	д-ръ Ил. Миновъ . . . 111, 118, 119
Орловецъ	д-ръ Телчаровъ
Юрушки чалъ	Вл. Загоровъ 165

Б. ПИРИНЪ

Елъ-тепе	Вл. Загоровъ 39
Валявица	Н. Миронски 50
Стълбитъ	" 67
Ржбътъ	К. Йордановъ 68, 69
Тодоринъ връхъ	З. Жандовъ 70
Овинати връхъ	" 71
Долината на Бъндерица	д-ръ К. Влаховъ 72
Пъсъчницитъ край Мелникъ	Рунтовъ 116
Елъ-тепе отъ Превала	Н. Божиновъ 131
Кончето — Ржбътъ	" 132
Елъ-тепе съ камената плоча	" 134
Елъ-тепе	д-ръ Телчаровъ 163
Каменица	Н. Миронски 164

В. СТАРА ПЛАНИНА

Мара-гидикъ	д-ръ Миновъ 138
Карловскитъ Балканъ	" 139
Ушитъ	" 141
Амбарица	" 143

Г. ШАРЪ

Попова шапка	Г. Поповъ 13
Панорама Шаръ планина	" 16
Първенцитъ на Шаръ	" 45
Дженибегъ	" 46
Люботрънъ отъ Качаникъ	" 47
Церпашина	" 48
Люботрънъ	" 51
Плочата	" 54
Масивътъ на Церпашина, погледъ отъ	
с. Лисецъ	" 74
Малъкъ Българинъ	" 75
Дженибегъ	" 76
Попова шапка	" 166

Д. ДРУГИ НАШИ ПЛАНИНИ И ЗЕМИ

Водно	Г. Поповъ 18
Крушево	Ж. Симовъ 19
Витоша — х. Алеко	Филчевъ 23
Неолица — Баба-планина	З. Жандовъ 43
Пелистеръ	Г. Поповъ 44
Изъ Водно	" 77

	Стр.
Охридъ	Бл. Дрънковъ 99
Охридъ и нейнитѣ светини	З. Жандовъ 100, 101
Охридска архитектура	" 102, 103
Паворамиченъ изгледъ на Охридъ	Д. Рунтовъ 104
Охридъ	З. Жандовъ 107
Охридското езеро	К. Вилверъ 109
Рибарскитѣ лодки на охридчани	З. Жандовъ 114
Охридското езеро	Н. Божиновъ 17
Царибродъ	д-ръ Ил. Миновъ 146
Ждрелото на Ерма	" 147
с. Рудоземъ — Родопитѣ	д-ръ Шпетеръ 174
Мостъ надъ р. Арда — Родопитѣ	" 175

Е. РАЗНИ

Камбаната на хижа „Алеко“	Филчевъ 3
Епизодъ	Поповъ 22
Рѣзньоветѣ — Витоша	Телчаровъ 37
На слънце	Поповъ 53
По склоноветѣ на Водно	" 55
Желѣзничарскитѣ домъ — Витоша	* * * 58
Утринна роса	д-ръ Миновъ 136
Есенни минзухари	" 137
Пладнуване	" 152
Освещаване паметната плоча подъ Елъ-Тепе	Н. Божиновъ 181

IV. СКИЦИ И РЕПРОДУКЦИИ

Нова туристическа подковка	* * * 20, 21
Високиятъ Пиринъ	Г. Ст. Георгиевъ 78
Циркъ Папазъ-Гьолъ	" 79
Пжтеписна карта на излета Костенецъ — х. Панайодовъ — Заврачица — Гра- ничаръ — Мусала — Чамъ кория	К. Саваджиевъ 80
Витоша и околността	Г. Ст. Георгиевъ 82
Вѣнецътъ Белемето и Тевното езеро	" 83
Търново — акв.	Б. Деневъ 85
Предѣлтъ — акв.	П. Панайотовъ 86
Черно море — акв.	М. Жековъ 112
Крали-Марковитѣ кули край Прилепъ	* * * 120
Централна срѣдна гора	* * * 144
Вечеръ надъ Рила — акв.	Ив. Тричковъ 149
Мжгли надъ Демиръ Капия — акв.	" 150
Персенкъ — Римскиятъ пжтъ	Ц. Лавреновъ 169
Устово — Изгрѣвъ	Даренка Г. Атанасова 170
Залѣзъ	" 171
Наблюдателница Фердинандовъ връхъ	К. Матеевъ 178

Настоящата годишнина излѣзе въ съкратени коли поради законнитѣ постановления въ връзка съ ограничение употребата на хартия, влѣзли въ сила въ началото на м. априлъ 1942 год.

Отъ друга страна списанието се е отпечатвало съ материали, които сж се намирили на пазара, а не съ хартия и мастила по изборъ.

ПОКАНА ЗА ЗАПИСВАНЕ АБОНАТИ НА СПИСАНИЕ

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗЪ
ИЗЛИЗАЩЪ РЕДОВНО ВЕЧЕ 34 ГОДИНИ

Едничкото българско списание за художествено описание, илюстриране и научно разглеждане на българската планина

При редовни условия излиза

Годишно: 10 книжки
360 страници
300 снимки
20 фотоприложения
1 добавък-монография

Да осмисли отиването ни въ планината, да издигне живота ни въ града и да представи мощта на туристическата ни организация — тази радостъ ни носи всѣки месецъ

ЕДНА КНИЖКА ОТЪ

„БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ“!

Станете му редовенъ абонатъ!

Запишете и още единъ Вашъ приятелъ или познатъ!

Редовни членове на Б. т. с., платили пълния си членски вносъ, го получаватъ безплатно.

Абонаментъ за нечленове годишно 100 лв.

ЗАПИСВАНИЯ: при клоноветъ на Б. т. с. или администрацията на списанието

„БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ“

София, ул. Позитано, 6, телефонъ 2-75-89

Обадете се по телефона за да пратимъ лице да Ви запише.

Редакторъ Божидакъ Стоичковъ.

Сътрудници всички съюзни дейци и планинари.